

бортах водосховища, але й у прилеглий яружно-балковій мережі на вододілах, що пов'язано із регіональним зниженням рівня підземних вод. Осушене дно водосховища також вразливе до небезпек, сформовані екотопи ще не стійкі і під антропогенним впливом будуть зазнавати змін від пожеж, розуцільнення ґрунту, стихійних явищ.

РОЛЬ ЖЕСТОВОЇ МОВИ ТА ВІДЕОПОВІДОМЛЕНЬ У ПЕРЕДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗАГРОЗИ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ

Лотарєва Д.В.

*Миколаївський національний аграрний університет
kypins@ukr.net*

Ключовим інструментом доступної комунікації для осіб з порушеннями слуху під час воєнного стану є жестова мова. Вона дозволяє передавати інформацію не через звук, а через візуально-зоровий канал. Таке для осіб з вадами слуху є природним та найбільш ефективним способом сприйняття повідомлень.

Швидкість і точність розуміння оповіщення про загрози воєнного характеру для цієї аудиторії має вирішальне значення та безпосередньо впливає на безпеку людини. Трансляція повідомлень про загрози за допомогою перекладача жестової мови дає можливість людям із вадами слуху одночасно з іншими громадянами отримати інформацію про повітряну тривогу, евакуацію чи інші критичні дії без необхідності додаткового перекладу.

Жестова мова має практичне значення, оскільки дозволяє швидко донести алгоритм поведінки навіть у ситуаціях, коли текст може бути сприйнятий повільніше або неоднозначно. Короткі відеоінструкції з перекладом на жестову мову щодо дій під час обстрілів або перебування в укритті суттєво скорочують час перебування осіб з вадами слуху у небезпеці.

Жестова мова знижує інформаційну нерівність. Вона враховує не лише факт порушення слуху, а й особливості мовної компетенції цієї групи населення. Для багатьох людей жестова мова є першою мовою, тоді як писемна державна мова може сприйматися як друга, що робить відеоповідомлення з перекладом зрозумілішими, ніж текстові інструкції.

Забезпечують рівний доступ до критично важливої інформації інклюзивні підходи. Приклади - використання відеозвернень із перекладом на жестову мову під час повітряних тривог; передача ключових інструкцій щодо ракетної безпеки чи загрози обстрілів тощо, дозволяє людям з порушеннями слуху одночасно отримувати інформацію про оголошення тривоги, її характер та необхідні дії.

Місцеві громади застосовують короткі відеоповідомлення, які публікуються у соціальних мережах або мобільних застосунках відразу після оголошення повітряної тривоги. Такі відео містять синхронний переклад на жестову мову. Відеозвернення уточнюють територію дії сигналу і демонструє жестама прості та зрозумілі команди, що дозволяє уникнути непорозумінь і пришвидшує реакцію.

Впровадження інклюзивних систем оповіщення на жаль має певні проблеми. В умовах воєнного стану вони передусім пов'язані із обмеженими ресурсами, технічною нестабільністю та організаційними труднощами. Під час масованих обстрілів або перебоїв з електропостачанням цифрові канали інформування можуть бути повністю недоступними або працювати з перебоями. Відсутність достатньої кількості спеціалістів із перекладу жестовою мовою унеможливорює перегляд відеоповідомлень, що знижує їх ефективність у критичні моменти.

Ще однією проблемою є недостатня технічна оснащеність інфраструктури. У багатьох громадських місцях відсутні сучасні цифрові екрани або табло. Крім того, не всі користувачі мають доступ до смартфонів або стабільного інтернет-з'єднання, що обмежує можливість отримання відеоконтенту через мобільні застосунки чи соціальні мережі. Інформація може подаватися в різних форматах, що ускладнює її швидке сприйняття.

Отже, використання жестової мови в системах оповіщення не тільки підвищує доступність інформації, а й забезпечує рівні умови для своєчасного реагування на загрози.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ГОТОВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ

Лотарєва Д.В., Курепін В.М.

Миколаївський національний аграрний університет

kurpins@ukr.net

Забезпечити захист життя, здоров'я та добробут населення в умовах сучасних ризиків та загроз можливе через сукупність цінностей, знань, норм поведінки та установок, що формують відповідальне ставлення людини до власної безпеки та безпеки оточуючих, іншими словами завдяки культурі безпеки. Культура безпеки на тлі зростання кількості та складності загроз має особливе значення, оскільки визначає рівень готовності суспільства до реагування на надзвичайні ситуації.

Свідоме сприйняття ризиків, здатність оцінювати небезпеки та приймати обґрунтовані рішення щодо їх уникнення чи мінімізації наслідків передбачає не лише наявність теоретичних знань, а й розвиток практичних навичок дій у кризових ситуаціях. Культура безпеки формує психологічну стійкість, яка дозволяє зменшити рівень паніки та підвищити ефективність реагування на небезпеки. Важлива внутрішня мотивація до дотримання правил безпеки. Вона сприяє створенню безпечного середовища на індивідуальному та громадському рівнях [1, с. 128], забезпечує ефективність взаємодії між населенням та службами реагування.

Підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях зумовлена сучасними умовами, але незважаючи на широкий спектр ризиків та небезпек із-за низки системних проблем є недостатньо ефективною. Рівень освіченості громадян щодо потенційних загроз, алгоритмів поведінки, адекватному реагуванні на кризові ситуації залишається недостатнім. Базові практичні навички самозахисту та надання першої допомоги залишаються недоступними до значної частини населення. Це ризик для життя та здоров'я громадян, які знаходяться у зоні не комфортності. Якщо до перерахованих проблем додати формальний характер проведення освітніх заходів, отримуємо неналежний рівень засвоєння знань та відпрацювання практичних навичок.

Ефективність підготовки знижується обмеженим доступом до якісних освітніх ресурсів, застарілими методиками викладання [2, с. 372], особливо на віддалених чи сільських територіях. Не менш важливою є координація між органами влади, освітніми установами та службами цивільної захисту, але її буває недостатньо, що призводить до фрагментарності підходів та відсутності єдиної системи підготовки населення. Істотною проблемою остається низька мотивація громадян до навчання, пов'язано це з недооцінкою можливих ризиків та відсутністю сформованої культури безпеки. Наявні проблеми ліквідуються використанням інтерактивних технологій, симуляцій та тренувань тощо, впровадженням сучасних підходів та формування відповідального ставлення до питань безпеки.